

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΛΙΕΙΑ & ΘΑΛΑΣΣΑ 2014-2020»

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 4 «ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ»

**« ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ »**

**(Μέτρο 8.3.3: Άρ. 63.1 του Καν. 508/2014 «Εφαρμογή στρατηγικών τοπικής
ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων»**

[για παρεμβάσεις δημοσίου χαρακτήρα])

ΛΗΜΝΟΥ-ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Κωδικός Πρόσκλησης : 63.1 CLLD.17

«Λήμνος, Νοέμβριος 2020»

Πίνακας περιεχομένων

1. ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020 – Προτεραιότητα 4: «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής» - ΤΑΠΤοΚ – CLLD.....	4
2. Το Τοπικό Πρόγραμμα CLLD/LEADER Λήμνου & Αγίου Ευστρατίου.....	5
2.1 Θεματικές κατευθύνσεις και στόχοι του Τοπικού Προγράμματος	5
2.2 Περιοχή Παρέμβασης	6
3. Δημόσιες επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών.....	7
4. Γενικοί και ειδικοί όροι επιλεξιμότητας.....	10
4.1 Γενικοί όροι επιλεξιμότητας.....	10
4.2 Ειδικοί όροι επιλεξιμότητας	11
5. Εύλογο κόστος.....	11
6. Απαιτούμενα δικαιολογητικά.....	12
7. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης	16
8. Διευκρινήσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στην πράξη	17
9. Χάρτης Περιοχής Παρέμβασης.....	21

---

1. ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020 – Προτεραιότητα 4: «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής» - ΤΑΠΤοΚ – CLLD

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014 – 2020 (ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020), αξιοποιώντας τους πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) και στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, στοχεύει στη βιώσιμη ανάπτυξη περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας. Ένα μέσο επίτευξης του στόχου αυτού, είναι η υλοποίηση **ολοκληρωμένων πολυταμειακών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης** υπό την ευθύνη **τοπικών φορέων**, (Άρθρο 32 του Καν. ΕΕ 1303/2013) σε συνέργεια με άλλα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), οι οποίες κυμαίνονται από επικεντρωμένες στην αλιεία έως και ευρύτερες στρατηγικές που απευθύνονται στη διαφοροποίηση των αλιευτικών περιοχών.

Προβλέπεται να υλοποιηθούν παρεμβάσεις που ομαδοποιούνται υπό τους ακόλουθους **αναπτυξιακούς στόχους**:

- Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της στήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού στις παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια.
- Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, με την εφαρμογή της **Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ - CLLD)**, το ΕΤΘΑ δύναται να χρηματοδοτήσει Δημόσιες επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών, επιλεγμένων περιοχών παρέμβασης.

Δύναται να υποβληθούν προτάσεις/δράσεις οι οποίες συμβάλλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και της προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το ΕΤΘΑ, ενδεικτικά, δύναται να χρηματοδοτήσει:

- Υποδομές που μεγιστοποιούν τη συμμετοχή αλιείας / υδατοκαλλιέργειας στην βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί η διαχείρισή τους σε τοπικό επίπεδο.
  - Υποδομές για την ενθάρρυνση της τουριστικής δραστηριότητας (θαλάσσια πάρκα, καταδυτικά κέντρα, παρατηρητήρια θαλάσσιου περιβάλλοντος, υποδομές μικρής κλίμακας για την ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους, αξιοθέατων και μνημείων της φύσης ή του πολιτισμού κ.α.).
  - Υποδομές και Υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αλιευτικές περιοχές (αποκατάσταση κτιρίων για κοινωφελή χρήση, βελτίωση και ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων, δημιουργία χώρων πρασίνου κ.α.).
-

2. Το Τοπικό Πρόγραμμα CLLD/LEADER Λήμνου & Αγίου Ευστρατίου

2.1 Θεματικές κατευθύνσεις και στόχοι του Τοπικού Προγράμματος

Κύρια στόχευση του προγράμματος θα αποτελέσει η διασύνδεση μεταξύ των κύριων κλάδων της νησιωτικής οικονομίας, του τουρισμού και της γεωργίας, σε συνδυασμό με την προστασία και την ανάδειξη του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, μέσα από καινοτόμες και πιλοτικές δράσεις, όπως η βιωματική διασύνδεση επισκεπτών με το φυσικό περιβάλλον, δράσεις ανάδειξης του αποθέματος αγροτικής κληρονομιάς, αξιοποίηση της εκπαιδευτικής και ψυχαγωγικής αξίας των φυσικών οικοσυστημάτων κ.α.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, πρόκειται να αξιοποιηθούν όλες οι δυνατότητες «γαλάζιας ανάπτυξης» που παρέχει η θάλασσα, μετατρέποντας την και πάλι σε συγκριτικό νησιωτικό πλεονέκτημα, αναπτύσσοντας καινοτόμες δραστηριότητες, με ή χωρίς διασύνδεση με τους κύριους παραγωγικούς κλάδους. Η καλύτερη διαχείριση του παράκτιου χώρου για βελτίωση της απόδοσης των παράκτιων δραστηριοτήτων (τουρισμός, αλιεία, κλπ) αλλά και της ποιότητας ζωής των κατοίκων πρέπει να διερευνηθεί με τη συμμετοχή πιλοτικών παραγωγών και εξειδικευμένων φορέων, αλλά και να προσεγγισθεί στο πλαίσιο μιας καθολικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης που θα εξυπηρετεί η Τοπική Στρατηγική.

Βάσει των ανωτέρω, ως **κύρια Θεματική Κατεύθυνση της Τοπικής Στρατηγικής**, με τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα στο Τοπικό Πρόγραμμα ΕΤΘΑ, είναι η *«Υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας»*.

Με γνώμονα την εξυπηρέτηση της οριζόμενης ως ανωτέρω Θεματικής Κατεύθυνσης, αλλά και στο πλαίσιο της συμπληρωματικότητας, συνοχής και συνέργειας οι Ειδικοί Στόχοι είναι:

Ειδικοί Στόχοι:

- I. Εκσυγχρονισμός ή και επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων,
  - II. Ανάπτυξη οργανωμένου πλαισίου έξυπνης και βιώσιμης ανάπτυξης για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας,
  - III. Δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων ή υπηρεσιών,
  - IV. Αύξηση της απασχόλησης,
  - V. Στήριξη του κοινωνικού ιστού,
  - VI. Δημιουργία ανταγωνιστικού και βιώσιμου αγρο-διατροφικού τομέα με βάση το μοντέλο τριπλής έλικας για την προώθηση της καινοτομίας στην παραγωγική διαδικασία,
  - VII. Ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων,
  - VIII. Αύξηση της «προστιθέμενης» αξίας των αγροτικών και αλιευτικών περιοχών, βελτίωση της ελκυστικότητας και ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας με βάση το τρίπτυχο περιβάλλον-πολιτισμός-τοπικά προϊόντα,
  - IX. Παρασκευή ποιοτικών προϊόντων που αξιοποιούν τοπική πρώτη ύλη και τοπικές ποικιλίες,
-

- Χ. Ανάδειξη της περιοχής παρέμβασης ως αιεφόρου τουριστικού προορισμού με βάση τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και την παροχή υπηρεσιών ποιότητας με σεβασμό στο άνθρωπο και το περιβάλλον,
- ΧΙ. Προστασία του περιβάλλοντος, προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής.

2.2 Περιοχή Παρέμβασης

Η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. CLLD/LEADER στην οποία θα εφαρμοστεί η τοπική στρατηγική του Μέτρου 4.2 του ΕΠΑΛΘ 2014-2020 περιλαμβάνει όλες τις Δημοτικές / Τοπικές κοινότητες των νησιών της Λήμνου και του Αγίου Ευστρατίου, όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Τοπική/ Δημοτική Κοινότητα	LEADER ΕΠΑΛΘ 2014-2020	
			Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (στοιχεία 2011)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΗΜΝΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ/ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΤΣΙΚΗΣ	Τοπική Κοινότητα Ατσικής	37,1	900
		Τοπική Κοινότητα Αγίου Δημητρίου	11,9	812
		Τοπική Κοινότητα Βάρους	13,0	223
		Τοπική Κοινότητα Δάφνης	17,1	158
		Τοπική Κοινότητα Καρπασίου	5,2	181
		Τοπική Κοινότητα Καταλάκκου	21,9	46
		Τοπική Κοινότητα Σαρδών	28,5	215
Σύνολο Δημοτικής Ενότητας Ατσικής			134,7	2.535
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΗΜΝΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ/ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΟΥΔΡΟΥ	Δημοτική Κοινότητα Μούδρου	19,1	974
		Τοπική Κοινότητα Καλλιόπης	12,1	207
		Τοπική Κοινότητα Καμινίων	12,8	243
		Τοπική Κοινότητα Κοντοπουλίου	37,0	634
		Τοπική Κοινότητα Παναγίας	16,2	383
		Τοπική Κοινότητα Πλάκας	17,0	310
		Τοπική Κοινότητα Ρεπανιδίου	12,3	266
		Τοπική Κοινότητα Ρουσσοπουλίου	10,9	94
		Τοπική Κοινότητα Ρωμανού	10,0	302
		Τοπική Κοινότητα Λύχνων	3,7	320
		Τοπική Κοινότητα Σκανδαλίου	17,4	85
Τοπική Κοινότητα Φισίνης	16,6	107		
Σύνολο Δημοτικής Ενότητας Μούδρου			185,1	3.925

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Τοπική/ Δημοτική Κοινότητα	LEADER ΕΠΑΛΘ 2014-2020	
			Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (στοιχεία 2011)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΗΜΝΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ/ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΡΙΝΑΣ	Δημοτική Κοινότητα Μυριναίων	8,7	5.711
		Τοπική Κοινότητα Θάνους	14,4	451
		Τοπική Κοινότητα Κάσπακα	34,1	792
		Τοπική Κοινότητα Κορνού	18,4	267
		Τοπική Κοινότητα Πλατέος	6,3	785
Σύνολο Δημοτικής Ενότητας Μύρινας			81,9	8.006
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΗΜΝΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΛΗΜΝΟΥ/ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΕΑΣ ΚΟΥΤΑΛΗΣ	Τοπική Κοινότητα Νέας Κούταλης	2,0	442
		Τοπική Κοινότητα Κοντιά	31,0	572
		Τοπική Κοινότητα Αγκαρυώνων	3,8	116
		Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας	5,6	182
		Τοπική Κοινότητα Λιβαδοχωρίου	7,3	373
		Τοπική Κοινότητα Πεδινού	2,9	268
		Τοπική Κοινότητα Πορτιανού	4,7	314
Σύνολο Δημοτικής Ενότητας Νέας Κούταλης			75,8	2.526
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΛΗΜΝΟΥ			477	16.992
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΗΜΝΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ	Άγιος Ευστράτιος	43,3	270
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ			43,3	270
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ			520,3	17.262
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΛΗΜΝΟΥ			520,3	17.262

3. Δημόσιες επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών

Στο πλαίσιο του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER Λήμνου & Αγίου Ευστρατίου και του Μέτρου 4.2. του ΕΠΑΛΘ, η δράση «Δημόσιες Επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών» περιλαμβάνει τις εξής υποδράσεις :

Ι. Εκσυγχρονισμός αλιευτικών καταφυγίων

Ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών καταφυγίων θα συμβάλει στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του επαγγέλματος του αλιέα και τη στήριξη της παράκτιας αλιείας. Παράλληλα θα εξυπηρετήσει και τους μη επαγγελματίες αλιείς, αφού σε αλιευτικά καταφύγια ενδέχεται να ελλιμενίζονται και άλλα σκάφη με κριτήρια προτεραιότητας, ενώ τα κεκλιμένα ανέλκυσης / καθέλκυσης σκαφών (ράμπες) που βρίσκονται σε όλα

σχεδόν τα αλιευτικά καταφύγια μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από πολίτες, με προϋπόθεση ότι δεν θα εμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία των αλιευτικών καταφυγίων. Στο πλαίσιο αυτό μπορούν ενδεικτικά να χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού / βελτίωσης / αποκατάστασης αλιευτικών καταφυγίων που αφορούν υποδομές εξυπηρέτησης και ασφάλειας των σκαφών.

Με την υλοποίηση των παρεμβάσεων αυτών η περιοχή παρέμβασης θα διαθέτει πλέον ένα ολοκληρωμένο σύστημα αλιευτικών καταφυγίων που θα συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη τόσο της αλιείας όσο και του θαλάσσιου τουρισμού.

II. Ανάδειξη, προστασία και οικο-τουριστική αξιοποίηση περιοχών φυσικού κάλλους

Η δράση αποσκοπεί στη δημιουργία οικοτουριστικών υποδομών που θα συμβάλουν στην ανάδειξη και προστασία των μοναδικών στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος και παράλληλα στην στήριξη της τοπικής οικονομίας. Στη σημερινή οικονομική συγκυρία έχει γίνει αντιληπτό ότι η ταυτότητα και η φυσιογνωμία της νησιωτικής περιοχής δεν μπορεί παρά να στραφεί στην έννοια του εναλλακτικού τουρισμού, δηλαδή στις μορφές αυτές που παρεμβαίνουν ήπια στην περιοχή και σέβονται την φέρουσα ικανότητα του νησιωτικού χώρου.

Ενδεικτικά, δύνανται να ενισχυθούν ήπιες παρεμβάσεις ανάδειξης και οικο-τουριστικής αξιοποίησης του θαλάσσιου και χερσαίου περιβάλλοντος των νησιών, που περιλαμβάνουν:

- Σχεδιασμό, οριοθέτηση και οργάνωση καταδυτικών πάρκων
- Δράσεις ανάδειξης και ερμηνείας φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στις προστατευόμενες περιοχές και βιοποικιλότητα της θάλασσας και της παράκτιας ζώνης,
- Υποδομές εξυπηρέτησης/ενημερωσης επισκεπτών,
- Θεματικές οικο-διαδρομές (θαλάσσιες, καταδυτικές, πεζοπορικές, ποδηλατικές κα)

III. Υποδομές εξυπηρέτησης τουριστικών σκαφών.

Μέσω του προγράμματος επιδιώκεται η δημιουργία ή και βελτίωση των υποδομών εξυπηρέτησης τουριστικών σκαφών δεδομένου ότι ο θαλάσσιος τουρισμός αποτελεί βασική διέξοδο για τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος στην περιοχή παρέμβασης. Λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς των θαλάσσιων συγκοινωνιών που καταγράφονται στην περιοχή παρέμβασης, είναι καθοριστικής σημασίας η βελτίωση της προσβασιμότητας της περιοχής για σκάφη ιδιωτικής περιήγησης.

Η βελτίωση/αναβάθμιση των παράκτιων υποδομών για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής θα συμβάλει καθοριστικά στην ενίσχυση την ελκυστικότητας του προορισμού και την αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής παρέμβασης με παράλληλη τόνωση της τοπικής οικονομίας και βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης.

Για τον σκοπό αυτό στο πλαίσιο της Δράσης ενδεικτικά μπορούν να ενισχυθούν:

- Υποδομές υποδοχής και εξυπηρέτησης τουριστικών σκαφών που ενδεικτικά περιλαμβάνουν τροφοδοσία, χώρους υγιεινής, συλλογή απορριμμάτων, ασφάλεια και ενημέρωση.
- Πλωτές εξέδρες κα

Σε όλες τις υποδομές εξυπηρέτησης τουριστικών σκαφών και υδροπλάνων θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση της προσβασιμότητας Α.Με.Α

IV. Υποδομές μικρής κλίμακας για την ανάπλαση κοινοχρήστων χώρων και την ανάδειξη μνημείων ναυτικής, ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Επιδιώκεται η αποκατάσταση/αναστήλωση/ανάδειξη μνημείων και θέσεων ναυτικού, αρχιτεκτονικού, ιστορικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, η διαμόρφωση πλατειών και χερσαίων τμημάτων της παράκτιας ζώνης, η κατασκευή πεζοδρομίων και πεζόδρομων, η βελτίωση προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ καθώς και πράσινων παρεμβάσεων σε κοινόχρηστους χώρους (πχ φωτισμός χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης, έργα πρασίνου). Η διατήρηση και αναβάθμιση στοιχείων της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και η ανάπλαση των κοινοχρήστων χώρων εντάσσεται στην προσπάθεια δημιουργίας ελκυστικότερων συνθηκών για επισκέπτες και κατοίκους, αποτελώντας βασική συνιστώσα της ανάδειξης της περιοχής ως τουριστικού προορισμού υψηλών προδιαγραφών.

Οι ενισχυόμενες παρεμβάσεις θα πρέπει να αποσκοπούν τεκμηριωμένα στη λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση των περιοχών οικιστικής ανάπτυξης για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής παρέμβασης και την ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας.

V. Ενίσχυση και στήριξη πολιτιστικών εκδηλώσεων αλιευτικών περιοχών και παράκτιας ζώνης.

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις συμβάλλουν καθοριστικά τόσο στην διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και στην εξωτερίκευση της τοπικής παράδοσης. Λειτουργώντας ως ερέθισμα και κίνητρο, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις ενεργοποιούν το ανθρώπινο δυναμικό σε δραστηριότητες που εκφράζουν, εκτός των άλλων, την θέληση για σύσφιξη των κοινωνικών δεσμών μεταξύ των μελών της τοπικής κοινωνίας, καθώς και της μεταλαμπάδευσης του πολιτισμού στους επισκέπτες και θεατές.

Μέσω της δράσης παρέχεται η δυνατότητα σε φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και σε συλλογικούς φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του αλιευτικού ή περιβαλλοντικού τομέα, να ενισχύσουν την πολιτιστική τους δραστηριότητα.

Ενδεικτικά είναι δυνατή η ενίσχυση της οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων, ενέργειες δημοσιότητας σε σχέση με τις εν λόγω πολιτιστικές εκδηλώσεις, μίσθωση χώρων και εξοπλισμού, διαμόρφωση χώρων εκδηλώσεων, οπτικοακουστικός εξοπλισμός, προμήθεια παραδοσιακών στολών και μουσικών οργάνων, πολιτιστικές ανταλλαγές, καθώς και η βελτίωση υποδομών μικρής κλίμακας των πολιτιστικών συλλόγων, κέντρων και φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Επιδιώκεται η αναβίωση εκδηλώσεων που αναδεικνύουν την πολιτιστική παράδοση της περιοχής και σχετίζεται με την θάλασσα, την αλιεία, την παράκτια ζώνη, τη ναυτική παράδοση, κουλτούρα και τρόπο ζωής. Παράλληλα επιδιώκεται η δημιουργία πεδίου ενασχόλησης ειδικών ομάδων πληθυσμού (νέοι, γυναίκες, παιδιά) σε σχέση με τον πολιτισμό και την παράδοση. Η εφαρμογή της δράσης και ιδιαίτερα η διεξαγωγή πολιτιστικών εκδηλώσεων σε περιόδους τουριστικής αιχμής στοχεύουν αφενός στην ευρεία αναγνωρισιμότητα της πολιτιστικής παράδοσης ως συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής από την πλευρά των επισκεπτών και αφετέρου στην ενίσχυση της αντίληψης του τοπικού πληθυσμού για τη δυνατότητα διασύνδεσης της πολιτιστικής παράδοσης με άλλους τομείς της οικονομίας και με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ :

Για τις υποδράσεις I-IV:

- ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού και φορείς τους

Για την υποδράση V:

- ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού και φορείς τους
- Συλλογικοί φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του αλιευτικού ή περιβαλλοντικού τομέα.

4. Γενικοί και ειδικοί όροι επιλεξιμότητας

4.1 Γενικοί όροι επιλεξιμότητας

- Ως ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η 01.01.2018, εφόσον τηρούνται οι περιορισμοί που ορίζονται από το θεσμικό πλαίσιο περί μη περάτωσης του φυσικού αντικείμενου του έργου. Στις πράξεις όπου θα γίνει χρήση της αναδρομικότητας της επιλεξιμότητας των δαπανών θα πραγματοποιηθούν όλοι οι προβλεπόμενοι έλεγχοι των δημοσίων έργων (προδημοπρασιακοί, προσυμβατικοί, έλεγχοι συμβάσεων κλπ) κατά το στάδιο της ένταξης της πράξης. Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών των προτεινόμενων πράξεων ορίζεται η **31/12/2023**. Η ολοκλήρωση των προτεινόμενων πράξεων θα πρέπει να συντελεστεί έως **30/06/2023**.
  - Πράξεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή εκτελεστεί πλήρως δεν είναι επιλέξιμες, ανεξάρτητα εάν έχουν εκτελεστεί ή όχι οι σχετικές πληρωμές.
  - Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην με αρ. πρωτ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 (ΦΕΚ 5968/Β/31-12-2018), αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ 3521/Β/01.11.16) Υπουργικής Απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020
-

από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΥΑΕΚΕΔ).

- Σε περίπτωση που μια πράξη εξετάζεται στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου να επιβεβαιωθεί η μη κρατική ενίσχυση, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν είτε ότι η πρότασή τους δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα, είτε (στην περίπτωση που αποτελεί οικονομική δραστηριότητα) ότι η χρηματοδότηση του έργου δε δίνει πλεονέκτημα στους δικαιούχους και δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές.

Εφόσον τα παραπάνω δεν μπορούν να αποδειχθούν, τότε θα πρέπει να εξεταστεί η μικρή επίπτωση στις συναλλαγές. Βάση της ως άνω αναφερόμενης Ανακοίνωσης, ορισμένες δραστηριότητες έχουν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρεάζουν καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Ειδικότερα, όταν ο δικαιούχος παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, η δράση δεν έχει παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες διασυνοριακών επενδύσεων ή εγκατάστασης και υπάρχει ο πολύ ένας αμελητέος αντίκτυπος στις αγορές και στους καταναλωτές σε γειτονικά κράτη – μέλη.

- Σε περίπτωση που το σύνολο ή μέρος της Πράξης χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) και για τον προσδιορισμό του ποσού/έντασης ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το έλλειμμα χρηματοδότησης που προσδιορίζεται μέσω χρηματοοικονομικής ανάλυσης, πρέπει κατά τη διάρκεια ζωής του έργου να προκύπτουν λειτουργικά έσοδα μεγαλύτερα ή ίσα από τις λειτουργικές δαπάνες.

4.2 Ειδικοί όροι επιλεξιμότητας

- Η πράξη μπορεί να υλοποιηθεί σε όλη την περιοχή παρέμβασης (ν. Λήμνος & ν. Άγιος Ευστράτιος).
- Η πράξη πρέπει να εμπίπτει στην προτεραιότητα, στη θεματική κατεύθυνση, τους εδικούς στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΠΑΛΘ 2014-2020 όπως αναφέρονται στο εγκεκριμένο αναθεωρημένο τοπικό πρόγραμμα CLLD /LEADER ΕΠΑΛΘ της Αναπτυξιακής Λήμνου ΑΑΕ ΟΤΑ.

5. Εύλογο κόστος

Η κοστολόγηση της προτεινόμενης πράξης πρέπει να είναι εύλογη. Αυτό σημαίνει ότι ο προτεινόμενος προϋπολογισμός αντιστοιχεί σε δαπάνες για τις οποίες υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν υπερβαίνουν τις τρέχουσες τιμές της αγοράς.

Ειδικότερα:

---

i) Στις περιπτώσεις που ο προϋπολογισμός προκύπτει από κανονιστικές πράξεις (πχ υπουργικές αποφάσεις), και ο βαθμός ωριμότητας της πράξης το επιτρέπει (πχ σύνταξη τευχών δημοπράτησης), τόσο οι τιμές μονάδας όσο και ο συνολικός προϋπολογισμός των υποέργων/πράξης **θεωρείται ρεαλιστικός**.

ii) Σε άλλη περίπτωση για την εκτίμηση του προϋπολογισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν στοιχεία όπως:

- **πραγματικό κόστος από παρεμφερείς πράξεις** που έχουν υλοποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς κατά το χρόνο αξιολόγησης της πρότασης
- **μη δεσμευτικές προσφορές** (πχ **τουλάχιστον δύο προσφορές** από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές) που υποβάλλονται από τον δικαιούχο.

6. Απαιτούμενα δικαιολογητικά

Το Τεχνικό Δελτίο Πράξης (ΤΔΠ), αποτελεί την πρόταση του Δικαιούχου και συμπληρώνεται αποκλειστικά στην ηλεκτρονική μορφή που διατίθεται στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ.

Η υποβολή της πρότασης συνιστά και αίτηση χρηματοδότησης του δυνητικού δικαιούχου. Αναπόσπαστο στοιχείο της πρότασης αποτελούν τα δικαιολογητικά/έγγραφα, τα οποία συνοδεύουν το ΤΔΠ. Τα συνοδευτικά δικαιολογητικά/ έγγραφα, υποβάλλονται σε μορφή αρχείου τύπου pdf, ως συνημμένα στο ΤΔΠ. Σε περιπτώσεις εγγράφων, για τα οποία **δεν είναι τεχνικά εφικτή η ηλεκτρονική επισύναψη/υποβολή (π.χ. χάρτες, σχέδια, κλπ), ο δικαιούχος υποχρεούται να τα αποστείλει στον ΕΦ**, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην πρόσκληση.

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά/ έγγραφα για την υποβολή της πρότασης καθώς επίσης και με ποιο στάδιο αξιολόγησης συνδέονται.

	ΕΙΔΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟΥ	ΣΤΑΔΙΟ ΑΞΙΟΛ/ΣΗΣ
A. Στοιχεία για τον έλεγχο συμβατότητας της πρότασης		
1	Τεχνικό Δελτίο Πράξης – ΤΔΠ (Υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ ΕΣΠΑ) Στην πρόσκληση επισυνάπτεται Υπόδειγμα Τεχνικού Δελτίου Πράξης και οδηγίες συμπλήρωσης. (<i>συνημμένο αρχείο πρόσκλησης:</i> 1.Ε 1_3 ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΠΡΑΞΗΣ_v2_270418 1.Ο_Ε.Ι.1_3 ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΔΠ_v2_270418)	A, B1-B5
2	α) Αντίγραφο καταστατικού του νομικού προσώπου και τροποποιήσεις αυτού ή κωδικοποιημένο καταστατικό που τεκμηριώνουν την αρμοδιότητα του δυνητικού δικαιούχου για την εκτέλεση της πράξης. Αφορά όλους τους δυνητικούς δικαιούχους πλην τους ΟΤΑ. β) Κανονιστικές αποφάσεις σε περίπτωση που δεν προκύπτει από το καταστατικό η αρμοδιότητα του δυνητικού δικαιούχου για την εκτέλεση της πράξης. γ) Σχέδιο προγραμματικής σύμβασης για τυχόν μεταβίβαση της αρμοδιότητας υλοποίησης σε άλλο φορέα (σύμφωνα με το συνημμένο υπόδειγμα της πρόσκλησης) και αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλομένων μερών για την έγκριση του σχεδίου της Προγραμματικής Σύμβασης και την υπογραφή της. (<i>συνημμένο αρχείο πρόσκλησης:</i> 12. 1a3_Ο.Ι.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_Ι_ΥΠΟΔ_ΠΡΟΓΡΑΜΜ_ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ_v1_080517)	A

3	<p>Απόφαση αρμοδίου οργάνου του δυνητικού δικαιούχου για την υποβολή της πρότασης.</p> <p>Στην απόφαση θα πρέπει, επίσης, να αναφέρεται ποιος θα είναι φορέας που θα αναλάβει τη λειτουργία / συντήρηση της πράξης.</p>	A, B3
B1. Στοιχεία σαφήνειας και πληρότητας πρότασης		
1	<p>Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου (και σε ηλεκτρονική μορφή xls):</p> <p>α) Έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις: Εγκεκριμένα τεύχη δημοπράτησης της πράξης ή σχέδια τευχών δημοπράτησης.</p> <p>β) Έργα που δεν εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις: Αναλυτικός προϋπολογισμός προτεινόμενης πράξης, σύμφωνα με το υπόδειγμα της παρούσας πρόσκλησης. (συνημμένο αρχείο πρόσκλησης: 5. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΑΞΕΩΝ_ΠΛΗΝ ΔΗΜ. ΣΥΜΒ.)</p>	B1 – B4
2	<p>Αρχιτεκτονικά σχέδια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τοπογραφικό διάγραμμα και διάγραμμα κάλυψης (κλίμακα 1:200) υπογεγραμμένα από μηχανικό. • Σχέδια (όσα κατά περίπτωση απαιτούνται) υπογεγραμμένα από μηχανικό: κατόψεις, όψεις, τομές, από τα οποία πρέπει να προκύπτει η προσβασιμότητα ΑΜΕΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό παράρτημα της πρόσκλησης. Στις περιπτώσεις που στο έργο περιλαμβάνεται η προμήθεια εξοπλισμού, στις κατόψεις θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται η διάταξη του εξοπλισμού στο χώρο. 	B1 – B4
3	Βεβαίωση έναρξης εργασιών (μη φυσικού προσώπου) από την ΑΑΔΕ, από την οποία να προκύπτει και το καθεστώς ΦΠΑ.	B1
4	Δικαιολογητικά που αποδεικνύουν το εύλογο κόστος των δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ενημερωτικό οδηγό της πρόσκλησης (Ενότητα 5).	B1, B2
B.2 Στοιχεία τήρησης θεσμικού πλαισίου και ενσωμάτωσης οριζόντιων πολιτικών		
1	<p>Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία (για την εξέταση της έκθεσης <i>συνυπολογίζονται η απεικόνιση της προσβασιμότητας ΑΜΕΑ στα σχέδια καθώς και οι προτεινόμενες δαπάνες για παρεμβάσεις προσβασιμότητας ΑΜΕΑ στον αναλυτικό προϋπολογισμό πράξης</i>).</p> <p>Οι κανόνες που πρέπει να τηρούνται για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας ΑΜΕΑ καθώς και το βασικό ισχύον θεσμικό πλαίσιο, παρουσιάζονται στον Οδηγό: Παράρτημα II για την εξειδίκευση του κριτηρίου αξιολόγησης «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»</p> <p><i>Σημείωση: Σε περίπτωση κατά την οποία μία πράξη έχει ήδη συμβασιοποιηθεί και δεν έχει γίνει πρόβλεψη για τα ΑΜΕΑ, εφόσον απαιτείται από τη φύση της πράξης και την κείμενη νομοθεσία, ο δυνητικός δικαιούχος με Υπεύθυνη Δήλωση θα δεσμεύεται ότι θα αναλάβει όλες τις δαπάνες προσαρμογής για εξασφάλιση προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ με δικά του έξοδα.</i></p> <p>(συνημμένα αρχεία πρόσκλησης: 6.1b_Ο.Ι.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_II_ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ_ΑΜΕΑ_v1_080517).</p>	B2
2	<p>Ερωτηματολόγιο ελέγχου κρατικών ενισχύσεων έργων πολιτισμού ή σύγχρονου πολιτισμού (εφόσον απαιτείται).</p> <p><i>Σημείωση: Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης είναι μία αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται απευθείας από την Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον συνημμένο Παράρτημα III «Οδηγίες για την αρχική αξιολόγηση του κριτηρίου ύπαρξης</i></p>	B2

	<p>κρατικής ενίσχυσης στην πράξη» δίνονται κατευθύνσεις / οδηγίες ώστε να εξετάζεται εάν η πράξη ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.</p> <p>Επίσης στην ενότητα 8 του παρόντος Οδηγού παρουσιάζεται το υπ'αρ 30738/ΕΥΚΕ 482/14.03.2019 έγγραφο της ΕΥΚΕ σχετικά με διατύπωση γνώμης για την παρούσα πρόσκληση.</p> <p>(συνημμένο αρχείο πρόσκλησης: 7.Ερωτηματολόγιο ΚΕ Έργων Πολιτισμού, 7.Ερωτηματολόγιο ΚΕ Έργων Σύγχρονου Πολιτισμού 7.GBER_2014_culture and heritage conservation_EL 7. GBER_2014_local infrastructures_EL).</p>	
3	<p>Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (περιβαλλοντική αδειοδότηση ή απαλλαγή για το σύνολο του προτεινόμενου φυσικού αντικειμένου).</p> <p>Σημείωση: αν κατά τη φάση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης προέκυψαν πρόσθετες παρεμβάσεις ή τροποποιήσεις του φυσικού αντικειμένου, αυτές πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη στην οριστική μελέτη.</p>	B2
B3. Στοιχεία σκοπιμότητας		
1	<p>Απόφαση Δ.Σ. φορέα για την σκοπιμότητα και αναγκαιότητα του έργου.</p>	B3
2	<p>Καταστατικό ή σχετική νομοθεσία, ή σχετικό κανονιστικό πλαίσιο βάσει των οποίων ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης, έχει τη δυνατότητα λειτουργίας και συντήρησης του έργου.</p> <p>Σημείωση: ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης δηλώνεται στο πεδίο B.25 του ΤΔΠ και ορίζεται με απόφαση του αρμοδίου συλλογικού οργάνου (βλ. δικ.Α3).</p>	B3
B.4 Στοιχεία ωριμότητας		
1	<p>Δελτίο Ενεργειών Ωρίμανσης και Υποχρεώσεων Πράξης.</p> <p>Σημείωση: Οι ενέργειες ωρίμανσης δύνανται να είναι η έκδοση αδειών (π.χ. οικοδομική άδεια, τροποποιήσεις περιβαλλοντικών όρων. κλπ), η έκδοση εγκρίσεων (π.χ. από αρχαιολογική υπηρεσία, εγκριτικές αποφάσεις μελετών, κλπ), άλλες προαπαιτούμενες ενέργειες, όπως έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων, απόκτηση γης – απαλλοτριώσεις, προγραμματικές συμβάσεις, κλπ. Στις ενέργειες ωρίμανσης περιλαμβάνονται και οι ενέργειες ανάληψης νομικής δέσμευσης με τα επιμέρους στάδια εξέλιξής τους (π.χ. υποβολή τευχών δημοπράτησης, προέλεγχος και έγκριση διακήρυξης από τη ΔΑ, υποβολή σχεδίου σύμβασης, προέλεγχος και έγκριση νομικής δέσμευσης. κλπ).</p> <p>Τα στοιχεία του Δελτίου πρέπει να συμφωνούν με τα αντίστοιχα πεδία ΣΤ. 27-42 του ΤΔΠ.</p> <p>(συνημμένο αρχείο πρόσκλησης: 8. E.II.1_1 ΔΕΛΤΙΟ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ_v1_080517)</p>	B4
2	<p>Στοιχεία κυριότητας ή κατοχής του ακινήτου</p> <p>Σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές απαιτούνται αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου, ή μακροχρόνια μίσθωση/παραχώρηση ή προσύμφωνο τουλάχιστον για 15 έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, επί του γηπέδου ή του αγροτεμαχίου στο οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή/και υλοποίησης μικρών βοηθητικών κτισμάτων εντός του οικοπέδου, τουλάχιστον εννιά (9) έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης.</p> <p>Κατά την υποβολή φακέλου συμμετοχής, στα πλαίσια της αίτησης στήριξης, γίνονται δεκτά προσύμφωνα μίσθωσης/παραχώρησης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, ενώ τα συμφωνητικά θα πρέπει να προσκομίζονται πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης της πράξης.</p> <p>Επιπλέον, το ακίνητο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο, θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών (προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη) και να μην εκκρεμούν διεκδικήσεις τρίτων</p>	B4

	<p>επ' αυτού (πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων αντίστοιχα). Το πιστοποιητικό βαρών δύναται να προσκομισθεί έως και πριν την υπογραφή της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, κατά την υποβολή του Τεχνικού Δελτίου Πράξης προσκομίζεται Υπεύθυνη Δήλωση του Δικαιούχου που θα δηλώνει το παραπάνω.</p> <p>Κατ' εξαίρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.η πράξη αφορά στην τοποθέτηση εξοπλισμού ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο, 2.η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε μετά από φυσική καταστροφή, 3.η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου για την υλοποίηση της πρότασης. 	
3	<p>Βεβαίωση δημάρχου, συνοδευόμενη από σκαρίφημα υπογεγραμμένο από την αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου, που θα βεβαιώνει τους κοινόχρηστους χώρους στους οποίους γίνεται παρέμβαση (μόνο στις περιπτώσεις ανάπλασης οικισμών).</p>	B4
4	<p>Βεβαίωση δικαιούχου για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη μετακίνησης ή μεταφοράς τους (για τις περιπτώσεις ανάπλασης οικισμών).</p>	B4
5	<p>Πίνακας αποτύπωσης αναγκών τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης της πράξης (σύμφωνα με το υπόδειγμα της πρόσκλησης).</p> <p>(συνημμένα αρχεία πρόσκλησης: 9.ΠΙΝΑΚΑΣ Δ1 ΚΤΙΡΙΑΚΑ 9. ΠΙΝΑΚΑΣ Δ1 ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ 9.ΠΙΝΑΚΑΣ Δ1 ΛΙΜΑΝΙΑ)</p>	B4, B1
6	<p>Υποβάλλονται όλες οι υπάρχουσες μελέτες και οι εγκριτικές αποφάσεις των μελετών όπως αναγράφονται στον πίνακα αποτύπωσης αναγκών τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης της πράξης.</p>	B4, B1
7	<p>Πίνακας αποτύπωσης αδειών και εγκρίσεων της πράξης και του βαθμού προόδου αυτών (σύμφωνα με το υπόδειγμα της πρόσκλησης).</p> <p>(συνημμένα αρχεία πρόσκλησης: 10. ΠΙΝΑΚΑΣ Δ2 ΚΤΙΡΙΑΚΑ 10. ΠΙΝΑΚΑΣ Δ2 ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ 10. ΠΙΝΑΚΑΣ Δ2 ΛΙΜΑΝΙΑ)</p>	B4, B1
8	<p>Υποβάλλονται όλες οι άδειες και εγκρίσεις, όπως αναγράφονται στον πίνακα αποτύπωσης αδειών και εγκρίσεων της πράξης και του βαθμού προόδου αυτών.</p>	B4, B1
9	<p>Αγορά / απαλλοτρίωση εδαφικής έκτασης/κτιριακής εγκατάστασης</p> <p>α) Σε περίπτωση αγοράς / απαλλοτρίωσης εδαφικής έκτασης ή αγοράς κτιριακής εγκατάστασης, εκτίμηση αξίας από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα.</p> <p>β) Υπεύθυνες δηλώσεις ιδιοκτητών περί συμφωνίας εξαγοράς εδαφικής έκτασης ή κτιριακής εγκατάστασης (εφόσον υπάρχουν)</p> <p>γ) Απόφαση τιμής μονάδας αποζημίωσης για την απαλλοτριούμενη έκταση από δικαστήριο (εφόσον υπάρχει)</p> <p><u>Σημείωση:</u> Οι όροι και οι προϋποθέσεις κτήσης ακινήτων περιγράφονται στο άρθρο 16 της με αρ. πρωτ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 ΥΑΕΚΕΔ.</p>	B4, B1
10	<p>Σχέδιο Απόφασης Υλοποίησης Υποέργου με Ίδια Μέσα μόνο στις περιπτώσεις πράξεων που εκτελούνται με ίδια μέσα</p> <p><u>Σημείωση:</u> Στις περιπτώσεις όπου περιλαμβάνεται υποέργο αρχαιολογικών εργασιών και ερευνών, ο δυνητικός δικαιούχος υποβάλλει συνημμένα στην πρότασή του σχέδιο απόφασης αυτεπιστασίας αρχαιολογίας, με περιεχόμενο αντίστοιχο του τυποποιημένου</p>	B4, B1

	<p>εντύπου του ΣΔΕ, ιδίως ως προς την ανάλυση του προϋπολογισμού ανά κατηγορία δαπανών (αριθμός προσωπικού ανά ειδικότητα, κατηγορίες προμηθειών/υπηρεσιών κλπ), το χρονοδιάγραμμα ενεργειών και τις διαδικασίες ανάθεσης. Επιπλέον, υποβάλλει σχέδιο Μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του κυρίου/δικαιούχου του έργου και της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπ. Πολιτισμού, εφόσον απαιτείται.</p> <p>Τέλος, στο ΤΔΠ οι Εφορείες Αρχαιοτήτων, οι οποίες υλοποιούν αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες σε τεχνικά έργα τρίτων, θα πρέπει να εμφανίζονται ως δικαιούχοι / εταίροι στην πράξη για το υποέργο αρμοδιότητάς τους.</p> <p>(συνημμένα αρχεία πρόσκλησης: 11. Ε.Ι.1_5 ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΦ ΥΠΟΕΡΓΟΥ ΙΔΙΑ ΜΕΣΑ_v1_080517)</p>	
B5. Στοιχεία διαχειριστικής ικανότητας		
11	<p>Υποδείγματα που τεκμηριώνουν τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου. Για τη συμπλήρωση των υποδειγμάτων συμβουλευτείτε τον «Οδηγό για την εκτίμηση της διαχειριστικής ικανότητας δυνητικών δικαιούχων ΕΣΠΑ 2014-2020».</p> <p>Σημείωση:</p> <p>1) Στις περιπτώσεις φορέων που έχουν τη μορφή ΝΠΙΔ και δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των νόμων και προεδρικών διαταγμάτων για την ανάθεση και υλοποίηση δημοσίων συμβάσεων και ανάλογα με το είδος της δράσης που αφορά η προτεινόμενη πράξη, ο φορέας οφείλει να διαθέτει εγκεκριμένο κανονισμό ανάθεσης και παρακολούθησης/υλοποίησης συμβάσεων, ο οποίος οφείλει να είναι συμβατός τόσο με τις κοινοτικές οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, όσο και με τις αρχές της ΣΛΕΕ για διαφάνεια και ίση μεταχείριση.</p> <p>Εάν η προτεινόμενη πράξη αφορά σε υποέργα που υλοποιούνται με ίδια μέσα (αυτεπιστασία) που δεν απαιτούν την ανάθεση συμβάσεων με προϋπολογισμό άνω των ορίων του πρόχειρου διαγωνισμού, δεν είναι αναγκαία η ύπαρξη τέτοιου εγκεκριμένου κανονισμού.</p> <p>Κατά τα λοιπά ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλει το συστατικό του έγγραφο και συμπληρωμένα τα υποδείγματα που τεκμηριώνουν τη διοικητική και επιχειρησιακή του ικανότητα.</p> <p>2) Στην περίπτωση υλοποίησης έργου με Προγραμματική Σύμβαση ή Σύμβαση Διαδημοτικής ή Διαβαθμικής Συνεργασίας, ως προς την επάρκεια ελέγχεται και ο προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης.</p> <p>(συνημμένα αρχεία πρόσκλησης: 12. 1a1_Ο.Ι.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_Ι_ΟΔΗΓΟΣ_ΔΙΑΧΕΙΡ_ΙΚΑΝΟΤ_ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ_v1_080517 12. 1a2_Ο.Ι.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_1_ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ_v1_080517)</p>	B5

7. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στην επιλογή για χρηματοδότηση Πράξεων που συμβάλουν στους αναπτυξιακούς στόχους της Προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΛΘ 2014-2020 και στους στόχους του Τοπικού Προγράμματος σύμφωνα με τη μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής πράξεων που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠΑΛΘ 2014-2020.

Η μεθοδολογία αξιολόγησης είναι συγκριτική, γεγονός που σημαίνει ότι η αξιολόγηση όλων των προτάσεων πρέπει να ολοκληρωθεί μετά την καταληκτική ημερομηνία και τα αποτελέσματα να ανακοινωθούν ταυτόχρονα για όλες τις προτάσεις. Από τα κριτήρια τα

οποία βαθμολογούνται προκύπτει η συνολική βαθμολογία της κάθε πρότασης, βάσει της οποίας θα καθοριστεί η σειρά κατάταξης των προτάσεων. Οι προτάσεις που επιλέγονται για χρηματοδότηση (μέχρι να εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της Πρόσκλησης) είναι εκείνες με τις υψηλότερες βαθμολογίες, εφόσον ικανοποιούνται και ενδεχόμενες ελάχιστες προϋποθέσεις έγκρισης που προσδιορίζονται στην πρόσκληση.

Η διαδικασία αξιολόγησης των προς χρηματοδότηση πράξεων διενεργείται σε δύο στάδια:

- **ΣΤΑΔΙΟ Α΄:** Έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης

Το Στάδιο Α΄ έχει στόχο να διασφαλίσει, τις ελάχιστες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κανονιστικό πλαίσιο και στην πρόσκληση, προκειμένου η πρόταση να προχωρήσει στο Στάδιο Β΄ της αξιολόγησης.

- **ΣΤΑΔΙΟ Β΄:** Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

Κατά το Στάδιο Β΄ διενεργείται η αξιολόγηση των προτάσεων σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης τα οποία διακρίνονται σε πέντε βασικές ομάδες:

ΣΤΑΔΙΟ Β1. Πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης (στάθμιση 25%)

ΣΤΑΔΙΟ Β2. Ενσωμάτωση οριζόντιων πολιτικών και τήρηση θεσμικού πλαισίου

ΣΤΑΔΙΟ Β3 Σκοπιμότητα πράξης (στάθμιση 50%)

ΣΤΑΔΙΟ Β4. Ωριμότητα πράξης (στάθμιση 15%)

ΣΤΑΔΙΟ Β5. Διοικητική, Επιχειρησιακή και Χρηματοοικονομική ικανότητα δυνητικού δικαιούχου (στάθμιση 10%)

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από τα αρμόδια στελέχη του ΕΦ με απόφασή του, για τους οποίους διασφαλίζεται, σε κάθε περίπτωση, ότι:

- ✓ δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων
- ✓ διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρία και τεχνογνωσία για τη διενέργεια της αξιολόγησης

Κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης (συγκριτική), ο ΕΦ δύναται να ζητήσει σε οποιοδήποτε στάδιο της αξιολόγησης την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων.

Αναλυτικά η διαδικασία αξιολόγησης περιγράφεται στα συνημμένα έντυπα της πρόσκλησης:

- **Ο.Ι.1_1_ΟΔΗΓΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ_v1_080517**
- **ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

8. Διευκρινήσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στην πράξη

Σύμφωνα με την υπ'αρ. 30738/ΕΥΚΕ 482/14-03-2019 διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων σχετικά με το σχέδιο της παρούσας πρόσκλησης, τα προτεινόμενα έργα δύναται να εξετασθούν στο πλαίσιο του θεσμικού πλαισίου των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε ως έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είτε ως έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης με βάση το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πιο συγκεκριμένα:

▪ **Αλιεία / υδατοκαλλιέργεια**

Όπως προκύπτει από τον ΚΑΝ(ΕΕ) 508/2014 για το ΕΤΘΑ (παρ. 2, άρθρο 8), οι υποβληθείσες προτάσεις που **αφορούν αποκλειστικά σε θέματα αλιείας / υδατοκαλλιέργειας**, και υπάγονται στο άρθρο 42 της της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε. (ΣΛΕΕ), **απαλλάσσονται από τον έλεγχο** για την ύπαρξη ή όχι κρατικής ενίσχυσης. Για τις λοιπές εξετάζεται η τήρηση των κριτηρίων του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ.

▪ **Κρατικές ενισχύσεις / οικονομική δραστηριότητα.**

Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό **διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων** ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

Ως **επιχείρηση** θεωρούνται όλες οι οντότητες που ασκούν **οικονομική δραστηριότητα** ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρηση εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. **Οικονομική δραστηριότητα αποτελεί κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά.**

Προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια κρατική χρηματοδότηση προς οποιονδήποτε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα είναι οικονομική ενίσχυση, πρέπει να ισχύουν **σωρευτικά** τα παρακάτω κριτήρια:

- Χορήγηση / μεταφορά **κρατικών πόρων**
- **Επιλεκτική ενίσχυση** προς ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής
- **Νόθευση** ή απειλής νόθευσης του **ανταγωνισμού** και διατάραξη του ενδοεθνικού εμπορίου
- Παροχή **πλεονεκτήματος**

Αν τα παραπάνω κριτήρια **πληρούνται**, τότε οι υποβληθείσες προτάσεις **ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης** και εξετάζονται σύμφωνα με το πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (ΚΑΝ(ΕΕ) 651/2014, 1407/2014).

▪ **Άσκηση δημόσιας εξουσίας**

Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου το Δημόσιο ενεργεί «ασκώντας δημόσια εξουσία» ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν «υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιες αρχές». Μια οντότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η **εν λόγω δραστηριότητα εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται.**

Σε περίπτωση που οι ανωτέρω προϋποθέσεις πληρούνται, **οι υπηρεσίες που παρέχονται από τους δικαιούχους της πρόσκλησης δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα και**

οι φορείς λειτουργίας ή/και κύριοι των έργων δεν ενεργούν ως «επιχείρηση» (σημείο 17 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

▪ **Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς**

Δεδομένης της ιδιαίτερης φύσης τους, ορισμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον **πολιτισμό, τη διατήρηση της κληρονομιάς και της φύσης** δύνανται να οργανωθούν με **μη εμπορικό τρόπο** και, ως εκ τούτου, **να μην έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Η δημόσια χρηματοδότησή τους ενδεχομένως να μην αποτελεί κρατική ενίσχυση.** Η Επιτροπή θεωρεί ότι η δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς **οι οποίες διατίθενται δωρεάν στο ευρύ κοινό εκπληρώνει έναν απολύτως κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό, του οποίου ο χαρακτήρας είναι μη οικονομικός** (σημείο 34 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

Αντιθέτως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς (συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης) **που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις εισφορές των επισκεπτών ή των χρηστών ή μέσω άλλων εμπορικών διευθετήσεων** (για παράδειγμα, εμπορικές εκθέσεις, κινηματογράφοι, εμπορικές μουσικές παραστάσεις και φεστιβάλ) **θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα** (σημείο 35 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

▪ **Παρεμβάσεις τοπικής εμβέλειας (τοπικός χαρακτήρας πράξεων)**

Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έχει κρίνει ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων ένα **«μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.** Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, **ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης»** (σημείο 196 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης). Στις περιπτώσεις αυτές δεν πληρούνται σωρευτικά τα κριτήρια που προαναφέρθηκαν και **δεν υφίσταται θέμα κρατικών ενισχύσεων.**

Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά τη **εξέταση του τοπικού χαρακτήρα** ενός μέτρου περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τα εξής:

α) η δραστηριότητα του δικαιούχου αφορά την **παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής** εντός ενός κράτους μέλους

β) η δραστηριότητα εκτιμάται ότι είναι **απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη,** καθώς τα αγαθά και οι υπηρεσίες **απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό** άνευ διαφημιστική προβολής

γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς **δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη** που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογούνται παράμετροι όπως:

- εάν η επιχείρηση **δραστηριοποιείται σε περιορισμένη περιοχή** εντός του κράτους μέλους **με μικρό πληθυσμό** (εν προκειμένω πρέπει να αποσαφηνίζεται ποιες περιοχές θα καλύπτονται από τις υπό χρηματοδότηση δομές και ποιος είναι ο πληθυσμός τους)
- εάν η δραστηριότητα του δικαιούχου **απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς αποδέκτες – «πελάτες»**, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (πχ γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών / πελατών του προϊόντος / υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη
- τον σκοπό του μέτρου, που **δεν θα πρέπει να είναι η αύξηση των δραστηριοτήτων του δικαιούχου** (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη)
- τυχόν ενδείξεις για **ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη** να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες / προϊόντα
- την **κατάσταση της σχετικής αγοράς** εν γένει (τοπική και όχι διεθνής), τόσο για τον δικαιούχο όσο και για τους ανταγωνιστές του και την **κατάσταση του δικαιούχου** (κύκλος εργασιών, δυναμικότητα υποδομών, μερίδιο αγοράς)
- το χαμηλό ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

- **Εξέταση στοιχείων δικαιούχων**

Προκειμένου να **επιβεβαιωθεί η μη κρατική ενίσχυση**, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι η **πρότασή τους δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα**.

Σε περίπτωση που **αποτελεί οικονομική δραστηριότητα** πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι η χρηματοδότηση του έργου:

- δεν δίνει **πλεονέκτημα στους δικαιούχους**
- **δεν νοθεύει** ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές.

Εφόσον τα παραπάνω δεν μπορούν να αποδειχθούν τότε πρέπει να εξεταστεί η μικρή επίπτωση στις συναλλαγές (δραστηριότητες με τοπικό αντίκτυπο που δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές – βλ. παραπάνω)

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης είναι μία αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται απευθείας από τη ΣΛΕΕ και ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **στον συνημμένο Οδηγό για κρατικές ενισχύσεις δίνονται κατευθύνσεις / οδηγίες ώστε να εξετάζεται εάν η πράξη ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.**

(Συνημμένα αρχεία:

7. 1c_O.I.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_III_ΚΡΑΤΙΚΕΣ_ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ_v1_080517).
